

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 126. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius03val-shoot-idm139651355201184/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

(Kalkar II. 654), og *skabellarius* var Betegnelse for Munkekappen eller hele Klosterdragten (Kalkar III. 750).

S. 85 L. 32. *den femte met sin veyermølle*, hentyder vistnok til den flagrende Dragt, jf. Kalkar IV. 899.

S. 85 L. 32. *almutze*, „Kappe“, „Hætte“, Kalkar I. 48.

S. 85 L. 34. *som paa kende* ∴ som det var kendeligt, som Resultatet viste, jfr. Kalkar III. 538 a L. 1.

S. 86 L. 33. *Cibauit*, d. e. Begyndelsen af Introitus paa Kristi Legems Fest, Vulgatas Ps. 80.17: *Et cibauit eos ex adipe frumenti*.

S. 87 L. 19 f. *Claus Dæen* . . ved S. Arne. Stifteren af St. Annæ Hospital, *Klavs Jensen Dæne*, se H. F. Rørdam, Københavns Kirker og Klostre, S. 346 ff.

S. 87 L. 26. *grundsuppen*, se Noten til S. 62 L. 11 f.

S. 88 L. 27 f. *Læss den Fierde bog/ ex Dialogo Gregorii*. Her hentydes formentlig til Dialog 4, Cap. 39: „*An post mortem purgatorius ignis sit*“ og de flg. Exempler (Divi Gregorii magni opera. Paris 1521, Bl. 240 ff.).

S. 89 L. 3. *belgede met øyen; belge* = sv. dial. *bälga*, da. dial. *bälla*, „stirre“, „vende det hvide ud af Øjnene“.

S. 89 L. 10 f. Af de tyske Valfartssteder, Palladius her nævner, var *Aken* (Aachen) og *Collen* (Köln) jo fra gammel Tid store Byer, mens *Duren* (Düren) — med en St. Annæ-Reliquie — og *Stierberg* (Sternberg) og *Wilsnack* — begge med „hellige Sakramenter“ — var opvoxede ved den stærke Valfart til deres Helligdomme, jf. Enders, Luthers Briefwechsel VII, 275. Ogsaa fra Danmark søgte mange dertil (se Kirkehist. Saml. 4. R. III. 439 og 450, jf. Visitatsbogen S. 116.18). *St. Annæ Dal* er formodentlig Annathal i Böhmen.

S. 89 L. 17 f. *den S. Jacobs broder der hengde i Galien*; her hentydes vel til den tyske Pilgrim, der blev hængt i Toulouse paa Vejen til St. Jacobs Grav, men paa vidunderlig Vis frelstes af Helgenen (Legenda aurea, under 25. Juli).

S. 89 L. 18 f. *Seuerin pilckelaass*, d. e. St. Søren, den hellige Severin fra Köln, der i den senere Middelalder blev en meget yndet Helgen i Danmark. Valfartssteder for ham fandtes baade i Jylland (Ry) og paa Sjælland (*Holmstrup*), jf. S. 90 L. 2: *S. Seuerin i Jylland/ i Sieland*. I Visitatsbogen (S. 17.4) fortæller Palladius, at St. Søren i Holmstrup er brændt, „S. Søffren er brent op, hans block er heden tagen“; men en halv Snæs Aar efter fik Lensmanden i Roskilde Ordre til at tage til Holmstrup, hvor der ofredes Lam, Gæs og Høns til St. Søren (Kirkehist. Saml. 5. R.